

Úvod

- Podnikání (EK!) – organizování kapitálu a práce za účelem produkce výrobků a služeb => nezbytná regulace!
- Právní úpravy podnikání – v různých státech odlišné (politické, geografické, sociální, historické důvody)
- Konvergence (faktická vs. právní)
- Ovlivňování komunitárním právem

Prameny práva a podnikání

- Zasahuje do odvětví soukromoprávních i veřejnoprávních, samo o sobě není odvětvím práva
- PRAMENY:
 - z.č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník (ObZ)
 - z. č. 40/1964 Sb. občanský zákoník (OZ)
 - z. č. 121/2000 Sb. autorský zákon (AutZ)
 - sdělení č. 160/1991 Sb. Vídeňská úmluva o mezinárodní koupi zboží
 - z.č. 77/1977 Sb. o státním podniku
 - z.č. 256/2004 Sb. o kolektivním investování
 - z.č. 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže
 - z.č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
 - z.č. 182/2006 S. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
 - z.č. 262/2006 Sb. zákoník práce
 - z.č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád

Pojem a předmět obch. práva

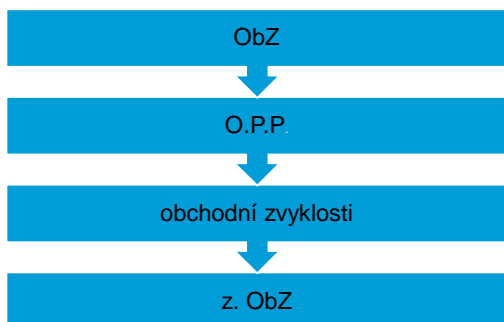
- ObP má obecně povahu soukromoprávní
- ALE! nutný jednotný rámec podnikání – ingerence státní moci a stanovení požadavků na podnikání :
cíl - ochrana veřejného zájmu
- POJEM OP: soubor norem SP a VP, který upravuje postavení podnikatelů a vztahy, do nichž podnikatelé při svém podnikání vstupují
- ObchP UPRAVUJE:
 - právní postavení podnikatelů
 - obchodní závazkové vztahy
 - další vztahy související s podnikáním
- ObchP NEUPRAVUJE:
 - podmínky, za nichž se stáváme podnikatelem

Vztah ObZ a OZ

- Občanské právo – lex generalis
- Obchodní právo – lex specialis
- majetkové vztahy podnikatelů:
 - upraveny výlučně ObZ (obchodní rejstřík, společenstevní právo)
 - OZ + ObZ (Smluvní pokuta)
 - OZ (vlastnictví, věcná břemena)
 - neupraveny vůbec – co pak?

§ 1 ObZ : Rozsah působnosti ObZ

- § 1 odst. 1 ObZ
 - Tento zákon upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související.
- § 1 odst. 2 ObZ
 - Právní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského. Nelze-li je řešit ani podle těchto předpisů, posoudí se podle obchodních zvyklostí, a není-li jich, podle zásad, na kterých spočívá tento zákon.

Shrnutí

- PRÁVO V PODNIKÁNÍ
 - Účelový soubor norem obsažených v právních předpisech celé řady právních odvětví SP i VP, které regulují nejrůznější aspekty podnikání
- OBCHODNÍ PRÁVO:
 - součást SP
 - = právní odvětví, které upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související (§ 1 odst. 1 ObZ)
 - zákl. pramenem – obchodní zákoník, dále pak předpisy SP i VP
- ŽIVNOSTENSKÉ PRÁVO:
 - Obecně upravuje podmínky nezbytné k zahájení a výkonu podnikání
- DALŠÍ ODVĚTVÍ PRÁVA

Právní formy společenství osob

- podnikání se realizuje v podstatě ve 2 formách:
 1. samostatné podnikání
 2. společné podnikání
- při sdružení osob může vzniknout:
 - společenství bez pr. subjektivity
 - společenství s pr. subjektivitou
- Společenství dle č. práva:
 - společenství v režimu obč. práva
 - společenství v režimu obch. práva

Společenství občanského práva

- právní úprava v OZ:
 1. zájmová sdružení právnických osob
 2. sdružení
- Ad 1)
 - PO sdružující PO
 - má PS
 - cíl – ochrana zájmů členů či dosažení jiného účelu
- Ad 2)
 - nemá PS, práva a povinnosti vznikají jeho členům
 - účastníky FO i PO
 - cíl – společným přičiněním dosáhnout určitého společného hospodářského účelu

Společenství obchodního práva

- ObZ rozlišuje společenství:
 - s PS (obchodní společnosti a družstva)
 - bez PS (tiché společenství)
- podrobněji budou probrány v rámci samostatných přednášek

Podnikání

- § 2 odst. 1 ObZ: „Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.“
- znaky:
 - samostatnost
 - soustavnost
 - vlastním jménem
 - vlastní odpovědnost
 - účelem je zisk
- všechny podmínky musí být kumulativně splněny!

Podnikatel (ObZ)

- podnikatel – právně samostatný, vlastnický oddělený právní subjekt, který provozuje podnikatelskou činnost vlastním jménem
- § 2 odst. 2 ObZ: „Podnikatelem podle tohoto zákona je:
 - a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
 - b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
 - c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
 - d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.“

Vztah ObZ a ŽZ

- ŽZ – lex specialis vůči ObZ
- srovnej § 2 ŽZ:
 - „Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“

Právní instituty OP – Obchodní firma

- OF – název, pod kterým je podnikatel zapsán v OR;
- povinnost činit PÚ pod tímto názvem
- OBCHODNÍ FIRMA:
 - FO: jméno a příjmení (vždy) + dodatek (nepovinně)
 - PO: název, pod kterým je zapsána v OR obsahující i právní formu
- SLOŽENÍ OF:
 - kmen (osobní, věcný, fantazijní či smíšený)
 - Dodatky (osobní, věcný, fantazijní či smíšený)
- ZÁSADY TVORBY OF:
 - z. nezaměnitelnosti
 - z. pravdivosti a přiměřenosti
 - z. jasnosti
 - z. jednotnosti

Právní instituty OP – Sídlo

- Sídlem PO / FO je adresa, která je jako sídlo zapsána v obchodním rejstříku nebo jiné zákonem upravené evidenci
- Adresou je název obce, PSČ, číslo popisné, název ulice.
- Musí být zapisováno skutečné sídlo nebo skutečné místo podnikání
- OT – lze v bytě?

Právní instituty OP – Podnik

- § 5 ObZ:
 - 1) Podnikem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.
 - (2) Podnik je věc hromadná. Na jeho právní poměry se použijí ustanovení o věcech v právním smyslu. Tím není dotčena působnost zvláštních právních předpisů vztahujících se k nemovitým věcem, předmětům průmyslového a jiného duševního vlastnictví, motorovým vozidlům apod., pokud jsou součástí podniku.
- složky podniku:
 - hmotná
 - osobní
 - nehmotná

Právní instituty OP – Obchodní majetek

- § 6 ObZ
 - FO - majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), který patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání;
 - PO - veškerý jeho majetek.
- V obou případech je OM souhrn majetkových hodnot, k nimž má podnikatel vlastnické právo:
 - věci (M + N)
 - pohledávky ze závazkových vztahů
 - jiná majetková práva (užívání patentů, vynálezů)
 - penězi ocenitelné hodnoty (obchodní jméno, know-how)

Právní instituty OP – Čistý obchodní majetek

- § 6 ObZ
 - obchodní majetek po odečtení závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s podnikáním, je-li fyzickou osobou, nebo veškerých závazků, je-li právnickou osobou
 - závazky jsou nesplněné povinnosti podnikatele vůči jiným osobám
 - ČOP je základem pro určení hodnoty podílu ve společnosti a může být použit i pro výčet vypořádacího podílu

Právní instituty OP – Obchodní jmění

- Obchodní jmění: § 6 ObZ
 - FO –soubor obchodního majetku a závazků vzniklých podnikateli
 - PO - soubor jeho veškerého majetku a závazků

Vlastní kapitál / základní kapitál

- Poskytuje informaci o celkových majetkových poměrech podnikatele.
- Vlastní kapitál § 6 ObZ:
 - vlastní zdroje financování obchodního majetku podnikatele a v rozvaze se vykazuje na straně pasiv
 - vyjadřuje hodnotu rozdílu mezi kapitálem podnikatele a cizím kapitálem
- Základní kapitál (dříve základní jmění)
 - tvoří část vlastního kapitálu společnosti a představuje hodnotu vkladů vlastníku společnosti do společnosti. Základní kapitál se tvoří při založení společnosti a během života podniku se většinou nemění.

Zopakování

- $OM = \sum MH$
- $\check{C}OP = OM - Z$
- $OJ = OM + Z$
- $ZK = \sum V$

Jednání podnikatele

- = provádění právních úkonů, v § 13 ObZ
 - FO: osobně x zástupcem
 - PO: statutárním orgánem x zástupcem
- Jednání:
 - Přímé: osobně u FO nebo statutárem u PO
 - Nepřímé: zástupcem jménem podnikatele a na jeho účet

PLNÁ MOC

- Já podepsaný /á: r.č. bydlíště
- z m o c ě n ě m r.č. bydlíště
- aby mne zastupoval ve
 - Souhlasím s tím, že zmocněný XX je oprávněn si ustanovit za sebe zástupce a pokud jich ustanoví více, souhlasím, aby každý z nich jednal samostatně.
 -
 - V Brně dne 18. října 2009
 -
 - podpis zmocnitele
 -
 - Zmocnění přijímám
 - V Brně dne 5. října 2008
 -

PROKURA

- § 14 ObZ
 - Prokurou zmocňuje podnikatel prokuristu ke všem právním úkonům, k nimž dochází při provozu podniku, i když se k nim jinak vyžaduje zvláštní plná moc.
 - Prokuru lze udělit jen fyzické osobě.
 - vyloučeny nemovitosti, ledaže výslovně upraveno jinak
 - nutný zápis do OR

Obchodní rejstřík

- dálkový přístup – www.justice.cz
- veřejný seznam, do kterého se zapisují právem stanovené skutečnosti týkající se podnikatelů
- OR zahrnuje
 - rejstřík podnikatelů
 - sbírku listin
